

DEFINITIEF RAPPORT VAN BEVINDINGEN

KWALITEITSONDERZOEK BIJ DE MERWEDESCHOOL

Plaats:	Hardinxveld-Giessendam
BRIN-nummer:	10UA
Arrangementsnummer:	76908
Onderzoeksnummer:	117211
Onderzoek uitgevoerd op:	5 november 2009
Rapport vastgesteld te Breda op:	28 januari 2010

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING..... 5
2. BEVINDINGEN..... 7
3. TOEZICHTARRANGEMENT 13

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 5 november 2009 een onderzoek uitgevoerd op de Merwedeschool om na te gaan of er sprake is van tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende. De inspectie heeft voor de Merwedeschool een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten mogelijk onvoldoende zijn op de Merwedeschool.

Op 14 juli 2009 heeft de inspectie de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bevoegd gezag besproken. Naar aanleiding van dit gesprek is besloten een onderzoek uit te voeren om eventuele tekortkomingen vast te stellen.

In dit onderzoek wordt tevens nagegaan of de school aan enkele wettelijke vereisten voldoet.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn. Ook aanvullende vragenlijsten zijn bij de analyse betrokken.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen 2, 3, 6 en 8.
- Bovendien heeft de inspectie over de kwaliteit van de indicatoren gesprekken gevoerd met de directie en de intern begeleider.
- Op uw school is verder een gesprek gevoerd met leerlingen en leraren.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie en een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag.

Tijdens het onderzoek zijn meerdere indicatoren beoordeeld van de volgende aspecten: de resultaten van het onderwijs, de kwaliteitszorg, het leerstofaanbod en de leertijd, het onderwijsleerproces en de zorg en begeleiding.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2009. Daarnaast is gebruik gemaakt van aanvullende normeringen die opgenomen zijn in de volgende notitie: Analyse en waarderingen van opbrengsten (oktober 2009). In het jaarwerkplan 2009 verantwoordt de inspectie welke wettelijke aspecten zijn onderzocht. Al deze documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek over de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten weergegeven. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin tekortkomingen worden toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2. BEVINDINGEN

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is. De inspectie heeft daarnaast onderzocht of wordt voldaan aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Bij wet- en regelgeving is in de waardering tot uitdrukking gebracht of de school wel (ja) of niet (nee) voldoet aan de genoemde wettelijke vereisten.

Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1* De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.		●			
1.1.1 De taalresultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.		●			
1.1.2 De rekenresultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.		●			
1.2*. De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van 8 jaar.			●		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.		●			
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			●		

Leerstofaanbod	1	2	3	4
2.1* Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.1.1 Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.1.2 Bij de aangeboden leerinhouden voor rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.2* De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.2.1 De leerinhouden voor Nederlandse taal worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.2.2 De leerinhouden voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			●	
2.4* De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	

Tijd	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	

Didactisch handelen	1	2	3	4
5.1* De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
5.2* De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
5.3* De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	
5.13 De leerlingen leren op een doelmatige wijze samen te werken.				

Afstemming	1	2	3	4
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Begeleiding	1	2	3	4
7.1* De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			●	

Zorg	1	2	3	4
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
8.3* De school voert de zorg planmatig uit.			●	
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		●		

Kwaliteitszorg	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.		●		
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			●	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.		●		
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	

Voorwaarden voor kwaliteitszorg	1	2	3	4
10.1 De schoolleiding stuurt de kwaliteitszorg aan.			●	
10.2 De kwaliteitszorg is verbonden met de visie op leren en onderwijzen, zoals geformuleerd in het schoolplan.			●	
10.3 De schoolleiding zorgt voor een professionele schoolcultuur.			●	
10.4 Bij de zorg voor kwaliteit zijn personeel, directie, leerlingen, ouders/verzorgers en bestuur betrokken.			●	

Wet- en regelgeving	Ja	nee
N1 Door of namens het bestuur is de vastgestelde schoolgids naar de inspectie gestuurd en deze schoolgids bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 13).	●	
N2 Door of namens het bestuur is het vastgestelde schoolplan naar de inspectie gestuurd en dit schoolplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 16 en 12).	●	
N3 Door of namens het bestuur is het vastgestelde zorgplan van het samenwerkingsverband naar de inspectie gestuurd en dit zorgplan bevat de verplichte onderdelen (WPO, art. 19).	●	
N4 De geplande onderwijstijd voldoet aan de wettelijke vereisten (WPO, art. 8).	●	

De normindicators zijn aangegeven met een asterisk*.

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De inspectie stelt vast dat de resultaten van het onderwijs in de afgelopen drie jaar onvoldoende waren. De tussentijdse onderwijsresultaten worden als voldoende beoordeeld, maar zullen zonder gerichte maatregelen op termijn de eindresultaten niet voldoende verbeteren. Daarnaast heeft de inspectie in dit onderzoek tekortkomingen vastgesteld die in combinatie met elkaar verklarend kunnen zijn voor de achterblijvende resultaten. De inspectie constateert dat een opbrengstgerichte attitude binnen het team nog niet voldoende tot ontwikkeling is gekomen. De inspectie stelt vast dat de analytische vaardigheden van team en directie verdere ontwikkeling behoeven en dat het wenselijk is dat een doel- en opbrengstgerichte attitude nadrukkelijker deel gaat uitmaken van de cultuur van de school. Voorwaardelijk hiervoor is dat de visie van de school wordt vertaald in ambities die eenduidig, meetbaar en opbrengstgericht worden geformuleerd. Aangrijpingspunten om deze attitude aan te scherpen zijn naar het oordeel van de inspectie gelegen in de verbetering van de evaluatie van de kwaliteit van de opbrengsten en de kritische evaluatie van de effecten van de geboden hulp. De inspectie beoordeelt de kwaliteit van het onderwijsleerproces op hoofdpunten als voldoende. De inspectie concludeert dat de school een deel van de factoren, die mogelijk verklarend zijn voor de achterblijvende leerresultaten, heeft geïdentificeerd en daarvoor verbeteractiviteiten heeft gepland. Zo zal de directie dit schooljaar nog deelnemen aan een training met betrekking tot opbrengstgericht werken en neemt de school deel aan een pilot taal/lezen in het kader van een taal/lees verbetertraject. Gelet op deze ontwikkelingen stelt de inspectie een aangepast arrangement vast.

Toelichting

Leerresultaten

De inspectie beoordeelt de opbrengsten van de Cito-Eindtoets over de afgelopen drie jaar als onvoldoende. De eindopbrengsten liggen onder het niveau dat van de school op grond van de samenstelling van haar populatie verwacht mag worden. Ook de resultaten op de deeltoltsen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde zijn in 2008 en 2009 onvoldoende.

De inspectie heeft zich eveneens een oordeel gevormd over de leerresultaten gedurende de schoolperiode. De inspectie stelt vast dat deze van voldoende kwaliteit zijn voor zowel het technisch lezen in de groepen 3 en 4, alsmede voor begrijpend lezen in groep 6 evenals het rekenen en wiskunde in de groepen 4 en 6.

Voor het volgen van de sociale ontwikkeling van haar leerlingen gebruikt de school een instrument. De inspectie beoordeelt het niveau van de sociale vaardigheden van de leerlingen van groep 8 als voldoende.

De Merwedeschool heeft een aantal leerlingen, die een eigen leerlijn volgen voor rekenen en wiskunde of Nederlandse taal. Om te kunnen bepalen of deze leerlingen zich ontwikkelen naar hun mogelijkheden, is het belangrijk dat de school voor deze leerlingen naast een uitstroomniveau een ontwikkelingsperspectief vaststelt, waarin het eindniveau en de tussendoelen die naar dit eindniveau leiden, worden beschreven. De inspectie concludeert dat voor geen van deze leerlingen het uitstroomniveau is vastgesteld en het ontwikkelingsperspectief is beschreven. Om die reden beoordeelt de inspectie deze indicator met een onvoldoende.

Uit de gegevens die de school heeft verstrekt, komt naar voren dat het aantal leerlingen dat in de schoolloopbaan vertraging oploopt, op een aanvaardbaar niveau ligt.

Onderwijs en leren

De school hanteert een onderwijsaanbod dat op belangrijke gebieden voor taal en rekenen voldoet aan de kerndoelen. Het onderwijsaanbod in groep 1 en 2 is beredeneerd en verantwoord aan de hand van een beschrijving van leer- en ontwikkelingslijnen met tussendoelen voor ontluikende geletterdheid en beginnende gecijferdheid en een transparante omzetting daarvan in een planning van het dagelijkse onderwijs, die zichtbaar gekoppeld zijn aan de lesthema's.

In de geobserveerde lessen in de groepen is over het algemeen een heldere instructie en een taakgerichte werksfeer. In de meeste lessen wordt het accent gelegd op heldere lesstructuren en duidelijkheid over wat van de leerlingen wordt verwacht. De leerkrachten leggen de leerstof en opdrachten duidelijk uit en controleren of de leerlingen deze hebben begrepen.

Zorg en begeleiding

De kwaliteit van de structuur en organisatie van de zorg en begeleiding op de Merwedeschool beoordeelt de inspectie als voldoende bijdragend aan de kwaliteit van het onderwijs. De school heeft de zorg en begeleiding beschreven in een beleidsdocument. Leerlingen die hulp nodig hebben, worden tijdig gesignaleerd en regelmatig besproken. Voor alle leerlingen die extra hulp nodig hebben, wordt een individueel handelingsplan opgesteld. De opzet van de aangetroffen handelingsplannen is grotendeels adequaat (een operationele doelomschrijving, de middelen en organisatie).

De inspectie vraagt nog wel aandacht voor het regelmatig evalueren van de effecten van de zorg. De kwaliteit van deze evaluaties beoordeelt de inspectie als onvoldoende. Als er bij de evaluaties meer aandacht besteed wordt aan de oorzaken van het al dan niet halen van de beoogde doelen van de hulp, kan ook een groeiend inzicht ontstaan over de effectiviteit van de geboden hulp.

Kwaliteitszorg

De inspectie beoordeelt de kwaliteit van het merendeel van de indicatoren van dit kwaliteitsaspect als voldoende.

De school beschikt over een systeem, waarmee het leren en onderwijzen regelmatig wordt geëvalueerd. Het inzicht in de kenmerken van de leerlingenpopulatie is weliswaar niet vastgelegd in een schriftelijke analyse, maar is binnen de school in ruime mate aanwezig. De school beschikt over een borgingssystematiek, waarin alle afspraken over de onderwijspraktijk van de school zijn beschreven en de leerstofafspraken zijn vastgelegd. Over de gerealiseerde kwaliteit informeert de school het bevoegd gezag met een jaarverslag, terwijl de ouders door middel van nieuwsbrieven en informatieavonden over de gerealiseerde kwaliteit geïnformeerd worden.

Het planmatig werken aan verbeteringsactiviteiten behoeft verbetering. De school beschikt over een meerjarenplanning en een jaarplan voor haar activiteiten. Het ontbreekt daarbij aan concrete, evalueerbare doelen en tussendoelen uitgezet in de tijd. Dit biedt momenteel te weinig aangrijpingspunten om na te gaan of de doelstelling wel in voldoende mate is bereikt. Met heldere doelstellingen en concreet geformuleerde evaluatieactiviteiten om het resultaat te bepalen, kan de school beter de effecten van de verbeteractiviteiten beoordelen.

Daarnaast constateert de inspectie dat de wijze waarop wordt omgegaan met de resultaatgegevens van de tussentijdse en eindtoetsen, sterk kan worden verbeterd. De analyse en bespreking van de opbrengstgegevens en het benutten van de getrokken conclusies voor het verbeteren van het onderwijs, is een proces dat nadrukkelijker aandacht behoeft. Veel meer dan tot nu toe het geval is, kan de school deze gegevens dienstig maken aan het opsporen van hiaten en de bepaling of men tevreden is over de behaalde resultaten aan de hand van een vooraf bepaalde norm.

Mede gelet op de achterblijvende opbrengsten acht de inspectie het van belang dat de school een meer opbrengstgerichte cultuur realiseert.

3. TOEZICHTARRANGEMENT

De kwaliteit van het onderwijs vertoont belangrijke tekortkomingen en is als zwak beoordeeld. Om deze reden kent de Inspectie van het Onderwijs aan de Merwedeschool een aangepast arrangement toe. De school valt onder intensief toezicht. Met het bevoegd gezag is afgesproken dat de onderwijskwaliteit in april 2011 weer van voldoende niveau is. De inspectie voert in het tweede kwartaal 2011 opnieuw onderzoek uit om na te gaan of de tekortkomingen zijn opgeheven. In aanvulling hierop maakt de inspectie nadere afspraken met het bevoegd gezag over te bereiken tussenresultaten en een tussentijds onderzoek naar bereikte verbeteringen. Deze afspraken legt de inspectie vast in een toezichtplan.